

Vabamüürlaste üldeeskiri

18. sajandi teisest poolest

Vabamüürlik koodeks avaldati esimest korda James Andersoni 1723. aastal Londonis ilmunud vabamüürlaste konstitutsioonis.¹ Alljärgnev koodeks oli kasutusel Peterburis Rootsi rituaali alusel töötavates loožides 18. sajandi teiselt poolel. Otto Friedrich von Pistohlkors II (1754–1831) on enda aktiivsel vabamüürlase perioodil selle koodeksi üles kirjutanud ja säilitanud oma dokumentide hulgas.² Eesti Ajalooarhiivis Pistohlkorside perekonna arhiivis (EAA 2471-1-91, l. 20–21p.) asuva vabamüürlaste üldise eeskirja tõlkis vene keelest eesti keelde Kaspar Jassa ning esimest korda publitseeriti see Tartu Linnamuuseumi näitusel «Kunst, arhitektuur, vabamüürlus. Rutikvere mõisa Pistohlkorsid» 2014. aasta suvel.

Vabamüürlaste üldeeskiri

- § 1 Tõde janunev vabamüürlane! Tuleta meelde, et vandusid evangeeliumil, kui astusid ühingusse, mis on Kristuse õpetusega pühitsetud. Püüdle uhkelt suu ja südamega selle poole, kes kuulab sinu vannet ja kandis selle taeva palgele. Vii sügavale oma südamesse see mõte, et astud tema kõike nägevate silmade all kogu oma elu vältel ja need on sulle valgusallikateks sinu teel.
- § 2 Ära kuula sõimlejat, kes teotab pühadust. Jumal ja Seadus on need samad, millele toetub sinu õndsus enne ja pärast hauda. Austa oma Jumalat tühingeliselt ja õpi Seadust kogu innuga. Üks teeb sind taevaga sõbraks, teine inimestega.
- § 3 Ära hoia eemale Jumalale püstitatud altaritest. Enamgi veel – too neile koos oma vendadega ühiselt ohvreid, nii nagu seda käsib sinu usk. Tark ei hoia kõrvale kohast, kus õpetatakse elutarkusi, ning ükski jumal kartlik hing ei lahku kombetalitusest, kust tõuseb lõhnaainete aroom. Kas võib üldse keegi saada vabamüürlaseks, kui ta pole tark ja jumal kartlik inimene?

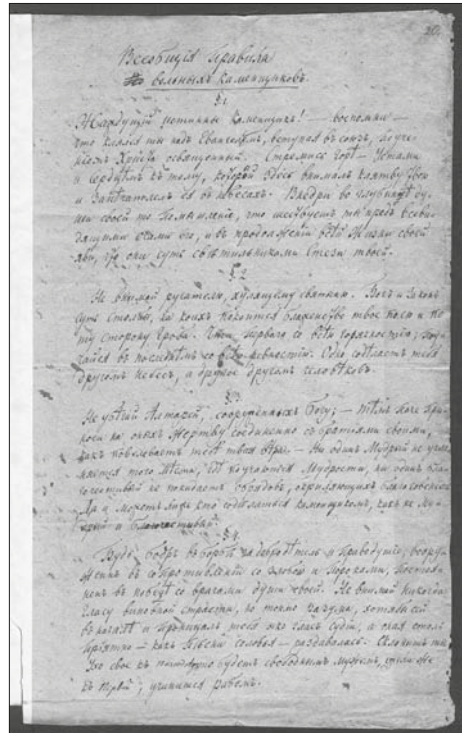
¹ The Constitutions of the Freemasons, containing the History, Charges, Regulations of that most Ancient and Right worshipful Fraternity. For the Use of the Lodges. Edited J. Anderson. London 1723.

² EAA 2471-1-91, l. 20-20p.

- § 4 Ole ärgas võitluses vooruse ja õige meele eest, ole valmis vastupanuks kurjale ja pahedele, ole püsiv võitluses oma hinge vaenlastega. Kuula vaid mõistuse ja mitte kunagi kire pahelist häält, isegi kui see käis sinust läbi nagu Kohtuniku hääl, mis helises meeldivalt kui ööbiku laul. Kui keerad oma kõrva mõistuse poole – saab sinust vaba mees, keerad pahede poole – saab sinust ori.
- § 5 Austa oma tsaari, kes on maa peal sarnane Jumalaga taevas. Tema tahe on sinu püha kohus. Tema hüvang on sinu ülim soov. Tema elu aga eelistatuim õndsus, mille on sulle läkitanud jumalik tahe. Rebi meeletul käest kinžall, mis on paljastatud tsaari päikese vastu. Talla ära tülileek, mille jumalasalgajad on läitnud sinu kaaskodanike seas. Issand Jumal teeb tugevaks nende lihased, kes tulihingeliselt kaitsevad salvituid.
- § 6 Ole väsimatu armastuse vägitegudes. Vaene, kelle muret sa kergendad, orb, kellel aitad inimeseks saada, haige, kelle järele vaatad, kurb, keda lohutad, eksinu, keda leebelt hoiatad veenava sõnaga hädaohu eest, tõrk-sale annad parema käe. Kõik see kokku annab ükskord sinust tunnistust range Kohtuniku ees. Nii nagu tõstetud veenõu tähendab tärkavaid lehevorsi, saab sellest sinu lunastus.
- § 7 Hoia vaos oma keelt, kui see tahab reeta pühitsetud pitsati saladuse. Kes korra juba osast töotusest loobub, ei kohku ka ülejäänu reetmisest. See, kellele usaldati saladus, on nüüd valmis reetma tühja-tähja pärast Seaduse, isamaa ja sõbrad. Täna sooritab ta hulluse, homme kuritöö.
- § 8 Kui oled pühendatute hulgas ülev, siis kasuta seda õpetuste ja näidete andmiseks, mitte aga tühjade sõnade tegemiseks või salatsevaks teesk-luseks. Kui oled aga ülev pühendumatute hulgas, siis näita templis üles ainult oma inimlikku olemust, mitte aga katet või sära, mis teda ümbritseb ja rahva silma tumestab. Kõrkus, mida katab eesriie, on närune ning teenib ära üleilmse naerualuseks olemise ja näpuga näitamise.
- § 9 Ära unusta, et sind juhivad meistrid ja ametikandjad, kes on käinud enne sind tõetemplisse viival rajal. Nii tugeva kui nõrgana allu neile võrdse tänulikkusega. Ole ettevaatlik, et mitte reeta üritust. Ole valmis alati tugeva käega abiks olema. Mis tähtsust omavad kõik sinu teened, kui sul puudub esimene ja tähtsaim – tänumeel.
- § 10 Püüa tulihingeliselt astuda sisse templisse ja tõsta eesriie, mis ripub vaiks-e pühamu ees, et saada jõudu oma silmadesse valguse esmaallikast. Ent hoia ennast tagasi oma nägemuse kuulutamisel templi sissepääsu juu-

res, sest muidu paned kahtlema selle, kes on veel liiga nõrk sinu kõrgeks lennuks. Mis sinule on päästvaks ravimiks, võib teisele olla mürgiks ja siis saab sinust roimar, kuigi ise arvad enda olevat heategija.

- § 11 Ära ründa relvaga oma venna, et saada tema varandusi, et siis neid oma tujuka silmaga imetleda. Keegi ei saa kiidelda millegi heaga, kes on saanud teisele õigusega kuuluva varanduse, mis süütunnet tekitab. Kas saaksid sa tunda üldse uhkust selle üle, mille oled ähvardustega hankinud?

JOONIS 1. Peterburis 18. sajandi lõpus kasutatud vabamüürlaste eeskiri. EAA 2471-1-91, l. 20.

- § 12 Sul on kurb, kui sinu noorem vend läheb ilma vähimagi sinupoolse süüta sinust ette. Kuid ravigu aeg haavad, mida nüüd südames kannad. Seda enam võta nüüd kokku oma vägi, et jõuda punkti, kus tunnustatud tegu jõuab järsku välja kõrge lennuni ning viib su ainsa eesmärgini, samal ajal kui teised alles värisedes nurgatagustes roomavad.
- § 13 Ära kunagi teota avalikult pühamust saadud varandusi, et mitte olla sarnane lapsega, kes ennast löbustab sõjamehe varustuse kulul. Seda enam õpid sa tundma oma kõikide vendade tõelist hinda. Püüa, et sinu sisemine inimene poleks vähem ilus välisest ja sa ei peaks enda pärast punastama.
- § 14 Sa pürgid meelsamini une poole, jättes kõrvale pigem pühendamatud kui pühendatud. Oh! Siis on saabumas selle riik, kelle käsi lubas sinu sõpra aidata, igavesti ainult sinu pilgu all ning sa viibid liikumatult surnud sõnade hulgas ega jõua elava mõtteni. Siin, kus on õpetus, saladuslikud kujutised, riitused – ühesõnaga, kõik kutsub sind üles usinale mõtisklusele. Aeglusta siin sagedamini ja meelsamini oma samme, kui sulle ei piisa ainult kolme valgusallika nägemisest, ilma et nad sulle valgust heidaksid.

- § 15 Keela ära tüli, mis roomab pimeduses, et see ei satuks valgust kiirgava pühamuni. Tore, kui keegi väärrib liitumist sõpruse sidemetega ja püüab neid suuremaks kasvatada, et üksteist kindlamalt köita – õnn sellele mehele, kes vennaskonna hulgast seda tegi. Õlipuu on siin alati roheline tema haul, õlipalmi oks ei närtsi seal kunagi ta käes.
- § 16 Ära keela hurjutada sõimajal liitu, kuhu hiilib vargsi sisse väärituid. Kui sa ennast ilma ees tõestad ja näitad, et on olemas inimesed, kes kunagi ilu ei jäta, isegi kui neid madu on salvanud, kes kunagi pole kurja teinud, isegi kui neid on hoorade valelikud keeled ülistanud. Alles siis saad sundida hurjutavat pilkajat kuulutama: need on arukad rahva hulgast. Sina võid temaga hüüda koos: «Jah, nemad on tõelised vabamüürlased!»

The Masonic Code from the 2nd half of the 18th century

Summary

The Masonic Code was first published in «The Constitutions of the Free-Masons», written by James Anderson, which came out in London in 1723. The code published in the current yearbook was used by the lodges of St. Petersburg, working according to the Swedish Rite, in the second half of the 18th century. Otto Friedrich von Pistohlkors II (1754–1831), during his active period of Freemasonry, wrote down this code and preserved it together with his documents. The basic principles of Freemasons, kept in the Pistohlkors family archive (EAA 2471-1-91, l. 20–21p) at the Estonian Historical Archives, were translated from Russian into Estonian by Kaspar Jassa and the document was first brought to public notice at the exhibition of the Tartu City Museum, titled «Art, Architecture, Freemasonry: The Pistohlkors of Rutikvere Manor», in the summer of 2014.